

לזכרון נצח מורינו ר' ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

בכל יום כעני בפתח, והיה נותן להם מאלו הסוחרעס, ואכלו זאת לבד.
 © ויהי בעלות על לבם, שהוא סמוך לפסח, היה להם צער גדול, כי היו דואגים מה יעשו בפסח, כי אי אפשר להתענות כל ימות הפסח. ואחר שעה או שתיים, באו אל כרד גדול, העומדת על החר של אבנים באמצע הים, ושם קנו הישמעאלים פירות הרבה, ולהם נתנו בעד טאלער אחד חרובים, שקורין "באקסערין", הרבה, בערך טשעטוורטר, ואמר רבינו זכרונו לברכה: לעת עתה גם זה טוב מאד, כי יכולין לחיות שמונת ימי הפסח עם חרובין לבד, אך מי יתן, שיזכה אותנו ה' יתברך לקיים מצוות אכילת מצה וארבע כוסות ...

שיחות

(שיחות מרי ישראל אודסר, זצ"ל)

על הרב אלפנדר:

ר' ישראל מספר) ואני הייתי הגרוע

מכולם. אני הייתי פשוט, איש פשוט וגרוע מכולם. בצפת היה זקן גדול, קראו לו בשם הרב אלפנדר. הוא היה גאון עולמי, גאון העולם, גאון הדור. צדיק קדוש וירא-שמים גדול. הוא היה איש אמת וגיבור כזה.. הוא היה תקיף מאד נגד הרבנים, שהוא הבין שהם לא בסדר, אז הוא לא השגיח על זה שהם רבנים, הוא אמר האמת, הוא אמר לרבנים גדולים שהם לא שווים כלל.

הוא היה קם בכל לילה בחצות, והיה בוכה לפני ה' יתברך מאוד בדמעות על החרבן בית-המקדש. עד היום השם שלו גדול מאוד, הוא עשה ספרים הרבה והוא היה אדם מפורסם בארץ ישראל ובכל העולם.

והוא בחורף, היה בא לטבריה, בשביל לעשות אמבטיות בחמי-טבריה, אז מהישיבה נתנו לו חדר ברבי מאיר בעל-הנס, ואני שמעתי בישיבה על הרב אלפנדר, שהוא אדם גאון גדול וחכם גדול וירא שמים גדול. ואני שמעתי שהוא נמצא אצל הספרדים. אז הלכתי אליו, זה היה כבר אחרי שנעשיתי ברסלב, אחרי הפטירה של רבי ישראל קרדוור. אני נכנסתי אליו, ודברתי עמו מרבינו, וראיתי שהוא מחזיק מאוד מרבינו בלי שיעור, אז ירדתי מהישיבה ואמרתי לרב אלפנדר: "אני יש לי בקשה ממך, אני רוצה לזכות לשמש אותך". הוא היה מבין, הוא ראה שזה בלב שלם, אז הוא נתן לי רשות לשמש אותו. אני הוצאתי לו את הנעלים וסדרתי לו את המיטה והבאתי לו תה, אני שמשתי אותו, כן.

עבר כמה ימים, ואני התפללתי פעם אצל הספרדים, ואני התפללתי כמו שראיתי אצל רבי ישראל מה זה תפילה, וגם אמרתי 'לקוטי תפלות' ותהלים בדמעות, בהתעוררות, בהתלהבות. והוא שמע בהחדר שלו שאמרתי תפילה אחת מ'לקוטי תפלות'. אז כשגמרתי את התפילה ובאתי לשמש אותו, שאלתי אותו מה הוא צריך, מה הוא רוצה? כוס תה, כוס קפה? איזה דבר שהוא צריך. הוא לא ידע שאני ברסלב, רק הוא שמע הקול של התפילה, אז הוא אמר לי: "אני לא צריך כלום, לא אתה תשמש אותי. אני רוצה לשמש אותך - זה אני רוצה!"

הוא אמר לי: "אני שמעתי מרבי נחמן גדולות - שהוא גאון גדול! אבל מה שאני שומע ממך... לא ידעתי מזה כלום! עכשיו אני צריך להיות השמש שלך, אני לא רוצה שתשמש אותי, אני צריך לשמש אותך!". הוא קרא לי רבי, אני הרבי שלו. הוא היה גאון עולמי ואני עם-הארץ, והוא אמר לי: "אני לא רוצה כלום, אני רוצה לקום בפניך!"

לכסוף ולהשתוקק לה' יתברך, אפילו אחר אתערותא דלעלא, דהיינו מה שה' יתברך מעורר בכל עת כנ"ל.

אבל מי שעל-כל-פנים נתעורר אחר אתערותא דלעלא שהתחיל להרגיל עצמו בכסופין קדושים ולהטות מחשבתו שלא תחשב בכסופין רעים, רק הוא מרגיל עצמו לכסוף ולהשתוקק ולהתגעגע תמיד לה' יתברך, ואזי הוא גם-כן עושה נפשות קדושות, ואף-על-פי שאלו הנפשות הם בבחינת סטרא דנוקבא, אף-על-פי-כן הם בבחינת תיקון הברית, ועל-כן מגיע היקשה להבת במקום שאין בו, כי גם נפש הבת נמשך בבחינת תיקון הברית, שמשם נמשכין הנפשות והכסופין הקדושים, שמשם כל הפרנסה... (הלכות נחלות - הלכה ג', אות ג')

סיפור

(נסיעת רבינו ז"ל בארץ-ישראל, כ"א)

© ... ואחר זה, ראו מרחוק כמו ענן גדול, אפל מאוד, ונפל עליהם עוד פחד גדול, מחמת שלפעמים כשהענן מתאסף ומתקשר לשאוב המים מהים, נעשה שם כמו בקעה, וכשהספינה יורדת לשם, אזי נטבעין שם, והתקנה לזה - לירות בקני-שרפה והורמאטעס כדרך המלחמה כדי לשבור העננים, ולהם לא היה פנאי לזה, מחמת שהיו צריכין לשאוב המים מהספינה כנ"ל, והיו הצרות צרות זו לזו כמו זבורא ועקרבא, אך בחמלת ה', מחמת תוקף הרוח-סערה, היה הליכת הספינה במהירות גדול, ופרחה הספינה כמו חץ מקשת ממש, ובאה הספינה למקום הנ"ל, שהענן שותה משם, והיה שם כמו שער והרים סביב לה, ועברה הספינה משם בשלום. ובתוך כך האיר ה' עיניהם, ומצאו החור, שדרך שם נכנסין המים בספינה, ושחטו תייש, ולקחו העור שלו, ותקנו הספינה, ונצלו בשלום מסכנות גדולות ונוראות הללו. והיה זאת ערב-שבת-קודש, והיה להם שמחה גדולה, ואמר רבינו זכרונו לברכה אז "הודו לה'" בשמחה גדולה.

© משם, הלכו דרך מקומות הרבה מאד, ואכילה שהיה להם על הספינה היה רק מה שנתן להם הקכער הנ"ל מצד רחמנות המהמגיזאן שלהם סוחרעס [לבן יבש], ותולעים היו מרחשים עליהם. והיו הולכים ומבקשים ופורשים ידיהם בהכנעה

... והעברתם את נחלתו לבתו (כז,ח)

עיקר היקשה הוא לבן זכר, כי אנו צריכין לכסוף תמיד לה' יתברך בכסופין והשתוקקות חזק, ואז גם ה' יתברך נכסף אלינו; ועל-ידי זה נעשה יחוד בין כנסת ישראל עם קודשא-בריך-הוא, ונמשכין תולדין נפשות קדושות, וכמבואר מזה בלקוטי מוהר"ן א' (סימן ל"א), שהכיסופין שאנו נכספין לה' יתברך זה בחינת תאובתיה דנוקבא וכו', והכסופין שחוזרת הקדשה ונכסף אלינו, זה בחינת תאובתא דדכורא וכו'. ואחר-כך נתחברין הנפשות וכו' עיין שם. כי זה כלל, שכלליות ישראל וכן כלליות העולמות, הם בחינת נוקבא בחינת מקבל לגבי המשפיע והמאציל שהוא הבורא יתברך שמו - שהוא בחינת דכורא נגדנו - שזהו בחינת היחוד הנעשה על-ידי כל המצוות שנתחברין כנסת ישראל עם דודם ונכללין בו יתברך.

וצריך כל אחד לראות שהוא יתעורר תחילה לכסוף ולהשתוקק אליו יתברך, שיהיה אתערותא דלתתא קודם אתערותא דלעלא, ואזי נמשך עליו חסד גדול שהוא סטרא דדכורא, בבחינת אשה מזרעת תחילה יולדת זכר - דהיינו שכנסת ישראל נכספין בתשוקה גדולה אליו עד שמולידין נפשות, אזי ה' יתברך נכסף אליהם ומשפיע עליהם אור החסד הגדול, שהוא בחינת סטרא דדכורא כידוע.

כי כשאין האדם מתעורר מעצמו לה' יתברך ואזי ה' יתברך נכסף אליו כי הוא יתברך חפץ ומשתוקק שישוב אליו ואזי אתערותא דלעלא קדם אתערותא דלתתא, ואזי הנפשות הנולדין הם בבחינת סטרא דנוקבא, בחינת איש מזרע תחילה יולדת בת. כי עיקר מידת הדין - שהוא בחינת סטרא דנוקבא - נמשך מתחילת הדין של בריאת העולם, שעיקר היה על-ידי שהיה בתחילה בשעת בריאת העולם אתערותא דלעלא בלא אתערותא דלתתא כידוע ומובן בכתבים.

ועל-כן, עיקר היקשה לבן זכר, כי הוא נמשך מבחינת הנפשות הקדושות הנמשכין מאתנו אליו יתברך כנ"ל, שזה עיקר תיקון הנפשות כנ"ל שמשם נמשך כל הפרנסה והממון כנ"ל. אבל, אף-על-פי-כן, אם אין לו בן והעברתם את נחלתו לבתו, כי מאחר שעל-כל-פנים נמשך הולדה ונמשך נפש ישראל בעולם נחשב הכל לבחינת תיקון הברית שמשם הפרנסה והממון. כי נפש הנוקבא נמשך מבחינת אתערותא דלעלא קדם אתערותא דלתתא שמשם אחיזת הדין שהוא סטרא דנוקבא כנ"ל, אבל אף-על-פי-כן הוא נפש קדושה, מאחר שעל כל פנים נתעורר אחר-כך ונכסף לה' יתברך. ועיקר הפגם לגמרי הוא כשאין האדם נתעורר לשוב לה' יתברך ולכסוף אליו יתברך, אפילו כשה' יתברך מעוררו וקוראו בכמה מיני כרוזים והתעוררות והוא אינו משגיח על זה, חס ושלום, זהו רשע גמור אשר בחייו קרוי מת, מאחר שיש לו כסופין רעים וכרוך אחר תאובתין דהאי עלמא, ואינו מתעורר

ואני ירדתי אליו כל יום, אבל לא זכיתי לשמש אותו, כי הוא לא רצה בשום אופן. אני הייתי בן עשרים ושנים, עשרים ושלש, והוא היה איש זקן וגאון כזה... ואני פשוט, אני אברך פשוט. היה קשר בינינו, וראיתי שהוא מדבר אתי על כמה דברים, ואני כוונתי לדעתו. והוא היה לו איזה דברים שהוא היה צריך להתייעץ עם איזה בן-אדם, אז הוא התייעץ אתי, ואני אמרתי לו האמת. אז הוא הבין שאני איש אמת ודובר אמת. וספרתי לו שאני מחסידי ברסלב, ספרתי לו מה שאני סובל, והוא אמר לי: "חסיד ברסלב זה דבר יקר מאוד, זה דבר חשוב מאוד!" והוא התעניין ושאל אותי: "איך הפרנסה, יש לך פרנסה?"

אז ספרתי לו: "אני בן-ישיבה, אני למדתי בישיבה, ואחרי שנעשיתי חסיד ברסלב, הם לא רצו להחזיק אותי בישיבה". אבל אף-על-פי-כן הם לא יכלו לדחות אותי, כי אני לומד שמה מזמן הבר-מצוה. נו, אז ספרתי לו שהחיים שלי ככה, בדוחק גדול, וספרתי לו שהם נותנים לי פחות מכל בני-ישיבה שבביל שאני חסיד ברסלב, והוא ידע שהם מתנגדים.

אני בקשתי ממנו, שידבר אתם, שיתנו לי לחם שבביל ילדים קטנים. אז הוא שמע את זה, ובעוד איזה ימים באו לבקרו הרבנים של האשכנזים, ורצו לקחת אותו לבקר בהישיבה שלהם, אצל רבי מאיר בעל-הנס של האשכנזים. והם באו אליו בכבוד ובהערצה, הם היו שלושה, היה הרב והגבאי של הישיבה ועוד בן-אדם אחד. והם דברו אתו והוא שאל אותם: "מדוע אתם נותנים לאיש הזה פחות פרנסה?"

הוא היה איש חזק, איש אמת, הוא ביקש מהם שירחמו, שיתנו לי הוספה, לתת לי לחם לילדים לאכול, אמר: "אני רוצה שתתנו לישראל בער שיהיה לחם לילדים קטנים, שיהיה להם לחם".

אז הם אמרו לו: "הוא איש יקר, איש כשר, הוא בן-אדם עובד השם, אבל הוא אומר תמיד תהלים, תפלות, זה לא בן-ישיבה. ישיבה זה רק למדן. הוא לא שומר הזמן של הישיבה, הוא הולך בין ההרים. מה שאנחנו נותנים לו זה רק מצד החסד שאנחנו מרחמים עליו".

אז הוא התרגו עליהם ואמר להם שהתהלים שלי יותר חשוב אצל השם יתברך מהלמדנים שלכם!

הם אמרו: "אנחנו נותנים לכל ישראל, רק לברסלב - לא!"

"מה, ישראל בער? אסור לתת לו עזרה, הוא לומד ספרי ברסלב בתוך הישיבה, הוא לומד בכל היום 'לקוטי הלכות'. אסור לרחם עליו! אתה לא יודע שהוא לומד ספרי ברסלב! לא נתן לו כלום!" אני לא הייתי נכלל, לא הייתי בן-ישיבה, המנהל הגדול אמר להרב אלפנדר: "אנחנו הכל נשמע לך, רק זה - לא. אנחנו מתביישים ממנו. אנחנו לא רוצים אותו, שילך מכאן!"

הם אמרו שלא יתנו, אבל הם פחדו ממנו, הוא היה איש חזק והוא לא התבייש אפילו לפני הקדושים הגדולים, הוא היה שם גדול והיה גאון בתורה וחסיד, אז הם נתנו חצי לירה לחודש. אוי יוי יוי...

פעם אחת הראש של המזרחי הגיע לישיבה וראה את ישראל בער עם 'לקוטי מוהר"ן', אז הוא שאל להגבאים: "כאן זה ישיבת ברסלב?" "חס-ושלום, מה אתה מדבר!" אז הוא אמר להם: "הלוואי שכל העולם יהיה ברסלב!"

השתפכות הנפש

❖ אמר [רבינו ז"ל] שיעקר ההתבודדות והשיחה בינו לבין קונו בשלמות הוא כשייפרש שיחתו כל-כך לפני ה' יתברך, עד שיהיה סמוך מאד שתצא נשמתו, חס ושלום; עד שכמעט יגווע, חס ושלום; עד שלא תהיה נשמתו קשורה בגופו כי-אם כחוט השערה מעוצם צערו וגעגועו וכסופו לה' יתברך באמת. וכן מבואר בדברי רבותינו זכרונם לברכה, שאמרו: אין תפלתו של אדם נשמעת אלא-אם-כן משים נפשו בכפו, היינו כנ"ל. ואמר [רבינו ז"ל]: הלא כשה' יתברך עוזר בהתבודדות, יוכל לפרש שיחתו לפני ה' יתברך כאשר ידבר איש אל רעהו. וצריכין להרגיל עצמו, שידבר עם ה' יתברך כמו שמדבר עם רבו ועם חברו, כי מלא כל הארץ כבודו, וה' יתברך נמצא בכל מקום.

מכתב

מספר אגני הנחל - מכתב קי"ז
לכבוד לבי ובשרי, מר... אשר נשאו לבו, לדבק עצמו בהמלך האמת, החי וקיים ומגן על ישראל לדורות עולם, להעלות כולם מעמקי תהום. ובונה

בניינים נפלאים, להכניס בהם כל הנידחים, המתגוללים בתוך שטף מים הזדונים, מים עכורים וסרוחים ומחזירים לה' יתברך. יחדש ה' עליך ועל ביתך שנה טובה ומבורכה, בחיים טובים וארוכים, בריאים ונעימים.

יעקר כבוד וגדולת המלכות, הוא עלידי ענווה דייקא. וכל מה שיש להמלך ענווה ביותר, מתפשט מלכותו ביותר. כי כן דרך המלכות בכל פעם, שצריך שייקדים ענווה לכבודו וגדולתו. במקום גדולתך שם אני מוצא ענוותנותך, לבוא ולדבר לפניך את אשר ישים ה' בלבי. נהפך לבי בקירבי ונחרב ונהרס עד היסוד. ונשבר לשברי שברים, עד אין שיעור ואני נאנח ובוכה בדמעות רותחות, בלי הפוגות, על האבידה הגדולה שאבדתי, עם פטירת אשתי הצדקת עליה השלום. אין בפי מילים לספר בשבחה ולתאר את גדולת אצילות נשמתה הקדושה. אני מנחם עצמי רק בצדקתה הנפלאה ומעשיה היפים והטובים, אשר זכתה לעשות כל ימי חייה, במסירת נפש, מתוך עניות ודחקות ותלאות רבות ומרות, שאין דוגמתם בעולם. וכל מגמתה וחפצה היתה, לקדש שם ה' ושם הצדיק, באשר ידוע לך קצת מזה. מקרב לב עמוק אברך את כולכם, ברכת ברוך הבא ובפרט לבן אחיך, אשר זכה לדרוך על אדמת קודש, בארץ אבותינו, ארץ חמדתנו ותקוותינו, ארץ מנוחתנו ונחמתנו, מקום האמונה והחכמה דקדושה, להכיר את הבורא עולם שיתברך. ישא ברכה מאת ה'

ויצליחו בכל אשר יפנה, בגשמי ורוחני, לאורך ימים ושנים טובים.

ה' ברוב מצפוני וסתרי דרכי והנהגותי הסתומים ונעלמים מכל רעיון ומכל חקר, המטיר על הארץ גשם שוטף וזרם מים כבירים, של כפירות ואפיקורסות באחרית הימים האלה, עד אשר נתכסו כל ההרים הגבוהים שהם הנכבדים ואנשי השם. וברוב חמלתו הקדים רפואה והצלה, ושלח לנו איש כלבבו, אשר מצא חן בעיניו, ויקרא שמו נחמן, לאמור, זה ינחמינו ממעשינו ומעצבון דינו. וצווה לו לבנות תיבת האמת והאמונה אשר כל מי שרוצה להנצל, בוא יבוא בחדריו ויסגר בדלתותיו ויחבא בצל חכמתו הנוראה, כי מי יהל ומי ימלא עוצם נשגבות גבורותיו, אשר הפילא בפלאות נפלאותיו, להכין ולהזמין מזון וחיות לכל נפשות ישראל, לכל דור שיתענגו ויתעדנו בהדר תפארת נעימת תורותיו ומעשיותיו הנוראים, הנלקחים משדה החכמה עילאה דעילאה, אשר לא נתגלה עדיין מעולם, הקיימים ונאמנים ומועילים לעד.

עתידי הקדוש ברוך הוא לנקות נקמת עמו, מאותם נביאי השקר ומשיחי השקר שממלאים בטנם בכבוד וגיאיות וכל התאוות רעות, ומראים עצמם כצדיקי ומנהיגי הדור. וצודים נפשות יקרות ודורסים וטורפים אותם ברגל גאוה ושקר, ומעוררים עיניהם של ישראל, מלראות אור הצדיק, המנהיג האמת של כל ישראל, שמגלה ומאיר אור ידיעת אלקותו יתברך לכל באי עולם, לדור דור. שבע מדורים יש בגיהנום. וכל מדור יש בו שבע אלפים חור. וכל חור שבע אלפים סדקים. וכל סדק שבע אלפים עקרבים. ועל עקרב שבע אלפים חוליות, וכל חוליא שבע אלפים כדים של רעל תלויים בה. וכולם מזומנים לרשעים, הדוברים על הצדיק האמת, בגאוה ובז, ומתלוצצים ומבזים ספריו ותלמידיו הקדושים. המעתיק

עצות

(לקוטי עצות - תפילה - אותיות סא, סב)
צריך להתפלל בכל לבו, עד שיירגש דבורי התפילה בכל עצמותיו. אבל כשמתפלל בלא לב, אזי נתרחק הנפש משרשה, ואזי נפשו עייפה ועצמותיו נבהלין, ואין לו חיות לא בנפשו ולא בעצמותיו. ועל-ידי זה שמתפלל בלא לב, גורם חס-ושלום הסתלקות החכמה מן הזקנים והחכמים (לקוטי מוהר"ן - סימן סז).
על-ידי צדיקי אמת, נמשכין בחינת מים קרים ומחיים נפשו העייפה, ואזי זוכה להתפלל בכל לבו, עד שכל עצמותיו שומעין היטב כל דבורי התפילה, ואזי תפלתו בבחינת כל עצמותי תאמרנה וכו', שמתפלל עם כל כוחו ומוחו שבעצמותיו, שזה עיקר שלמות התפילה (שם).

תפילה

(לקוטי תפילות א', סז)
... ובכן, תרחם על נפשי העייפה מאוד, הייגעה מאוד. ותשפיע עלי מים קרים להחיות ולהשיב ולהבריאת את נפשי העייפה והייגעה מאוד מאוד. כי זה ימים ושנים אשר אני מתפלל בלא לב, ואיני זוכה להכניס כל כוונת לבי לתוך התפילה, ולבי רחוק מדבורי התפילה, אשר בגלל הדבר הזה נפשי עיפה מאוד.
אנא ברחמיך הרבים, זכני לתקן זאת. עזרני להתפלל בכוונת הלב, שיהיה פי ולבי שווין בשעת התפילה, שאזכה להכניס כל כוונות לבבי ודעתי בתוך דבורי התפילה. ותהיה תפילתי בכוונה גדולה, ולא יצא שום דיבור מפי בלי כוונת הלב, ולא תתרחק הנפש מן הכבוד כלל, לעולם.